

C5+1 Zirvesi, Amerika'nın Orta Asya'yı Kendi Yörüngesine Çekmesi İçin Önemli Bir Adımdır!

Haber:

Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev, Amerika Birleşik Devletleri ve Orta Asya ülkeleri liderlerinin de katılımıyla Washington'daki Beyaz Saray'da düzenlenen C5+1 zirvesine katıldı. Zirve, Amerika Birleşik Devletleri Cumhurbaşkanlığı'nın resmi ikametgahı olan Beyaz Saray'da gerçekleştirildi. (Özbekistan Cumhurbaşkanlığı, 06/11/2025)

Yorum:

Beş Orta Asya ülkesinin devlet başkanları, ABD Başkanı Donald Trump'ın başkanlığında düzenlenen bir etkinliğe katıldı. ABD Başkanı'nın Orta Asya liderlerini ilk kez C5+1 formatında Beyaz Saray'da kabul ettiğini belirtmekte fayda vardır. Bu toplantı, bu koordinasyonun başlangıcının onuncu yıl dönümünü kutlamak amacıyla düzenlendi. Söz konusu zirvenin düzenlenmesinin öncesinde ABD Senatosu, C5+1 diplomatik platformunun stratejik önemini kabul eden ve ABD ile Orta Asya ülkeleri arasındaki ortaklığı derinleştiren bir kararı oy birliğiyle kabul etmişti. ABD Senatosunun kararında şu ifadeler geçmektedir:

- ABD ile bölgesel egemenliğin, istikrarın ve ortak güvenlik çıkarlarının güçlendirilmesi konusunda C5+1 platformunun stratejik önemini bir kez daha teyit edilmiştir.

- Ulaşım koridorlarının geliştirilmesi yoluyla enerji ve önemli madenler alanındaki işbirliğinin genişletilmesinden duyulan memnuniyet dile getirilmiştir.

- Orta Asya ülkelerinin, C5+1 çerçevesinde terörle mücadele önlemlerini koordine etme yönündeki bağlılıklarının devam ettiği kaydedilmiştir.

- Stratejik ticaret engellerinin azaltılmasının yanı sıra iki taraf arasında refah ve dostluğun artırılması ümidi dile getirilmiştir.

Bu belge, ABD'nin Orta Asya ülkelerini kendi yörüngesine çekme yolunda izleyeceği temel yönleri belirlemekte olup bu durum C5+1 zirvesine de yansımıştır.

Tartışmalar, akıllı telefonlar, elektrikli otomobiller ve savaş uçakları gibi yüksek teknolojili cihazlar için gerekli olan nadir toprak madenlerinin arayışı ve tedarik zincirinin çeşitlendirilmesinin önemi gibi konuları kapsamaktadır. Nitekim Özbekistan Cumhurbaşkanlığı Basın Servisi'ne göre, Özbekistan 6 Kasım'da ABD ile nadir toprak madenleri konusunda iki anlaşma imzalamıştır. İki anlaşmanın şartları ve değeri hakkında şimdiye kadar herhangi bir bilgi açıklanmamıştır. Resmi bilgilere göre, Özbekistan ve ABD, uranyum, bakır, tungsten, molibden ve grafitin çıkarılması ve yeniden işlenmesi konusunda çalışmalar yürütmektedir. Mirziyoyev'in Amerika'dan sekiz ciddi anlaşmayla döndüğü bilinmektedir. Örneğin Boeing uçaklarının satın alınması için milyarlarca Dolarlık yeni bir anlaşma imzalanmıştır. Ancak anlaşmanın şartları henüz tam olarak bilinmemektedir. Nitekim Beyaz Saray'a göre, 6 Kasım'da Kazakistan 15 uçak satın almak için, Tacikistan 14 uçak satın almak için ve Özbekistan 8 uçak satın almak için anlaşma imzalamış olup böylece üç ülke tarafından satın alınan uçakların toplam sayısı 37 Boeing uçağına ulaşmıştır. Kısacası bu zirve, öncelikle Amerikan çıkarlarına hizmet eden şüpheli anlaşmalar ve ittifaklarla doludur.

Aynı zamanda kayda değerdir ki ABD Senatosu tarafından sunulan belgede, demokratik değerler ve insan hakları konuları yer almamıştır. Bu da Amerika'nın ulusal çıkarlarına karşılık koruduğu ve ihraç ettiği fikri değerleri terk ettiği anlamına gelmektedir. Ancak bu şaşırtıcı değildir; zira Gazze'deki olaylar sırasında Amerika, ifade özgürlüğü ve insan hakları gibi Batı değerlerini toprağa gömmüştür. Bu da kapitalizmin ne kadar ikiyüzlü olduğunu ve menfaat dışında hiçbir şeyi tanımadığını bir kez daha ortaya koymuştur.

Zirvede bir başka önemli haber daha duyuruldu ancak bu haber aynı zamanda son derece iğrençti. Zira 6 Kasım'da Trump, Kazakistan'ın İbrahim Anlaşmalarına katıldığını duyurmuştur. Nitekim Trump'ın açıklamasına göre, bu kararı Yahudi Başbakan Netanyahu ve Kazakistan Cumhurbaşkanı Kasım-Cömert Tokayev ile yaptığı telefon görüşmesinin ardından duyurmuştur. Ne yazık ki Kazakistan'ın bu anlaşmaya katılmasına ilişkin daha önceki görüşmeler gerçeğe dönüşmüştür. Şimdi sıra Azerbaycan ve Özbekistan'a gelmiştir. Bu da mübarek Filistin'deki Müslümanların kanının İslam ülkelerindeki mevcut rejimler için hiçbir anlam ifade etmediğini göstermektedir.

Böylece şu önemli sorular gündeme gelmektedir: Amerika, Orta Asya, özellikle de Özbekistan ile ilgili planlarını uygulamada başarılı olursa ne olacak? Bu durumda arzu ettiği çıkarları gerçekleştirecek, yani ulusal ve enerji güvenliğini artıracak, sanayisi için önemli madenlerin sağlanmasında Çin'e olan bağımlılığını azaltacak, Rusya'ya yakın büyük ve sadık bir nüfuz gücü elde edecek, Çin'in "Tek Kuşak, Tek Yol" projesinin önüne çeşitli engeller koyabilecek ve onun uluslararası sahadaki hareketlerini kısıtlayabilecektir. Evet, Amerika'nın, bu gibi büyük çıkarları gerçekleştirmiş olacaktır. Peki Orta Asya ve Özbekistan Amerika ile yakınlaşmaktan dolayı ne kazanacak? Kesinlikle bu konuda Müslüman bölge halk için hiçbir iyilik olmayacaktır. Bu durumda değişecek olan şey, Rusya ve Çin'e olan bağımlılık bir dereceye kadar azalacak ve temel olarak meydana gelecek olan boşluğu Amerika dolduracaktır. Ancak onlar, şu anda olduğu gibi ucuz hammadde ve ucuz işgücü kaynağı sağlayan geri kalmış ve zayıf karton ülkeler oldukları gerçeğini aşamayacaklardır. Ayrıca servetimizin yağmalanması durmayacak, enerji arzı daha da kötüleşecek ve ekonomimiz çökmeye devam edecektir... Aynı şekilde bu sömürgeci güçler arasında devam eden menfaatler çatışmasında bölgemizdeki 80 milyon insanı hiç tereddüt etmeden feda etme riski de devam edecektir.

Bu nedenle Müslümanların, küfrün başı olan Amerika'ya veya başka herhangi bir ülkeye yakınlaşmalarında hiçbir iyilik veya fayda yoktur. Kurtuluşa giden tek doğru yol, Allah'ın en büyük nimeti olan yüce İslam'a yönelmek ve O'nun emrine teslim olmaktır. Bu da şu anda bizim üzerimize uygulanan ve sömürgeciliğin temeli olan yozlaşmış kapitalist sistemi terk ederek ve İslam'ı kamil bir şekilde uygulayan Hilafet sistemini kurarak olacaktır; bu ise Allah'ın izniyle kesinlikle gerçekleşecektir.

وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفْنَا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ

“Allah, içinizden, iman edip de salih ameller işleyenlere, kendilerinden önce geçenleri egemen kıldığı gibi onları da yeryüzünde mutlaka egemen kılacağına dair vaatte bulunmuştur.” [Nur 55]

**Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
İslam Ebu Halil - Özbekistan**